

Дегтрмүдт өргн хаалгъ секхмн

Мана советск күүнә джиргьлд — дегтр ик чинртә, күүндтә орм эзлнә. Советск күүн дегтрт дурта, терүнәс медрл ухагбан гүүдүүлнә, көдлмштән болн эврәнн джиргьлдән омг, дамшлт авна. Бичкн-ик уга, багъ-көкшн уга, дегтр эс умшдг күүн уга. Тер учрар чигн, захан күүн болгън дегтриг иньгән, сүв-селвгән гидж санна.

Мана хальмг таньгъчин күүч-көл-счнр, көдлмшчнр, үүлд цергләчнр, интеллигенц, сургъульчнр бас дегтрт ик дурта. Үлгүрлхд, дегтр хулддг магазинд, ларекд ирдж дегтр хулддж авчәх улсин то таньгъчин хотл балгъснд чигн, райодар чеш делгү цаг ирвәс өсәд йовна. Ганцхн Элст балгъсна дегтр хулддг негдч номертә магазин эн джилин эклцәс авн 81623 арслнъга дегтр хулдв. Тер мет таньгъчин райодар чигн дегтрин гүүлгән му биш

Болв дегтр олт дунд тархалгъна, күүч-көлсчнрин кергллгъни теткльгънә көдлмш таньгъчд ик сан биш. Манагъар болхла, эн чинртә кергт түрүн болдж, таньгъчин потребсоюз бурута. Мана кесн рейдиг авад хәләхлә, ашн иим болдж гарна: Таньгъчин потребсоюзин складт ганцхн урн үгин литературар — 43.157 арслнъга дегтрмүд райодар илгәдл уга, складт кевтнә. Тер дегтрмүд дунд «Школа, труд, коммунизм», «Жизнь побеждает», «Сын рыбака», «Последний из Удэге» гидг советин улсин дурлдж умшдг дегтрмүд дарата кевтнә. Дакад болхла, сургъульчнрт учебникүдиг май сарин 15-с авн әкддж хулдх тогтавр бәәсн болхла, эндр күүртл райодар нег чигн учебник йовулгдад уга. Тер хоорнд, таньгъчин потребсоюзин складт 3-ч классин орс келнә 1850 учебник бәәнә, 3-ч классин то-әсвин 1546 учебник бәәнә, 3-ч классин төрскн келинә 1763 учебник бәәнә, ахрар келхд, учебникүд ик олт бәәнә. Болв районд бәәх сургъульчнрт тедн күүрч бәәхш.

Орс келнә учебникәс талдан хальмг 1-ч классин төрскн келнә 600 дегтр ода чигн складт бәәгъә бәәнә.

«Теегин герл» гидг альманахин хойр номер гарчкв. «Дуулич, теегм, дуулич» гидг хальмг дуудин хураньгъу барас гарв. Эн дегтрмүдәс талдан шин дегтрмүд хальмг келәр бас чигн барас гарчана.

Болв, гарчкесн дегтрмүдиг болн гарч ирх дегтрмүдиг ик му йовдл күүләджәнә: шин дегтрмүд кесг сардан таньгъчин потребсоюзин складт кевтхәнә. Үлгүрн келхд, таньгъчин потребсоюзин складт апрель сарин 15-д «Дуулич, теегм, дуулич» гидг 2320 хальмг дуудин хураньгъу орсмн. Терүнәс эндр өдр 1892 дегтр складт кевтә. Тер хоорнд таньгъчин райодар бәәх күүч-көлсчнр эн дегтриг олдж чадджахш. хәәгъәд, Элст балгъснд бәәсн таньл-үзлән: авад илгәтн гидж бичг бичнә. Болв эн дууна хураньгъуг Элстин дегтр хулддг магазинд олдж болхш.

«Теегин герл» гидг альманахин хойрдгч номер 1500 дегтр орснас ода күүртл 1310 дегтрн складт бәәгъә.

Таньгъчин потребсоюзин складт бәәх дегтрмүдиг райодар тархахин кергт потребсоюзин гардачнр разна-рядкән ик хаджгъар кенә, район болгънд кедү то күүн бәәнә, терүнәс кедү улс умшачнринь йилгъх бәәсмн.

Ода потребсоюзин складт бәәх разна-рядк ик хаджгъар кегддж. Үлгүрн, «Буратиинский» совхозд хойр зуг гар талан хальмг умшачнр бәәхлә, теднд зуг хальмг тавагъад дегтрмүд өггдх наряд бәәнә. Эн ик хаджгър. Буратинск рабкоопин көдләчнр, «Дуулич, теегм, дуулич» гидг дууна-хураньгъуг 5 дегтрин ормд, сура-эрә бәәддж 80 дегтр авв, Юстинск рабкооп 140 дегтрин өчрд 208 дегтр сурдж авв. Тер хоорнд, Юстинск районд өдгә цагт көдлмшт көдлджәх 1471 хальмг бәәнә, иим олт әмтсд 200 дегтр багъ.

Урн үгин литературт, учебникүдт нам наряд ода чигн уга, алык район кедү дегтр, кедү учебник авхн темдг уга.

Учебникүдт таньгъчин сургъуль-әрдмин өтдел наряд өгх зөвтә гидж облпотребсоюзин ахлачнр келцхәнә. Бидн таньгъчин сургъуль-әрдмин өтделәс сурхла, эн төриг гарддг Василий Андреевич Серых нам күүндхәр седсн уга.

Аш сүүлдн, райодар учебникүд тархах нарядиг таньгъчин потребсоюзд өгсн болдж гарв, зуг бийн эндр күүртл «командировкас», «спартакиадас» көлтә дегтрмүд райодар йовулгддж бәәх-угаг хәләгъәд уга болдж гарв.

Таньгъчин сургъульчнр, сургъульчнр шин джил әкхәс өмн цуг кергтә учебникүдән авх зөвтә. Кемр эн төр цаглань әс күүцәгдхлә, энүнд бурута улсиг чаньгъар засглх кергтә.

Таньгъчин потребсоюзин гардачнрин келәр болхла, дегтрмүдин халх төр иим болдж гарна: государственн зура күүдәхд дегтрәс олз уга, наадж эд-тавр, әрк-тәмк ик олзта болдж гарна. «Бидн зун дегтр районд күүргхин төлә шишлнъ маши көөгъәд йовш утавдн», — гидж таньгъчин потребсоюзд келцхәнә.

Эн ик хаджгър. Дегтр олт-әмтнә бәәдл-джиргьлд нөкд болна, теднә ухан-серин өслтдн ик нөкд болна. Тиигхләг, дегтрин өмн бәәх таньгъчин потребсоюзин тәвсн харшлтиг хамх покдж, олт әмтнә иньг дегтрмүдт өргн, ут хаалгъ секхмн.

Рейдин бригад:

И. МИХАЙЛЕНКО, таньгъчин культурин отделин инспектор.

А. ДЖИМБИЕВ, таньгъчин дегтр гаргъачин литературн редактор.

Л. БАРБАЧКОВА, «Советская Намыния» газетин корреспондент.

А. БАЛАНЕВ, «Хальмг үнн» газетин корреспондент.